

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak (przewodniczący)

SSN Krzysztof Rączka

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa B.G.
przeciwko I. Spółce Akcyjnej w K.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 lutego 2025 r.,
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 18 marca 2024 r., sygn. akt XXI Pa 214/21,

oddala zażalenie.

[az]

Krzysztof Rączka Jolanta Frańczak Romualda Spyt

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 maja 2021 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie oddalił powództwo B. G. przeciwko Bankowi Spółce Akcyjnej w K. o przywrócenie do pracy.

W apelacji od powyższego wyroku powód sformułował między innymi zarzut nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c. z uwagi na pozbawienie go prawa do zajęcia ostatecznego stanowiska w sprawie przed zamknięciem rozprawy.

Sąd Okręgowy w Warszawie, wydanym na posiedzeniu niejawnym wyrokiem z dnia 18 marca 2024 r., uchylił wyrok Sądu Rejonowego, zniósł postępowanie

przed tym Sądem i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy potwierdził zgłaszany przez powoda zarzut nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.) i stwierdził, że uchybienie Sądu Rejonowego skutkujące nieważnością postępowania polegało na wydaniu na posiedzeniu niejawnym postanowienia dowodowego (w przedmiocie oddalenia i pominięcia wniosków dowodowych) w tym samym dniu, w którym następnie wydano wyrok, bez uprzedniego doręczenia tego postanowienia stronom. Uniemożliwiło to stronie powodowej, która zgłaszała przedmiotowe wnioski, wypowiedzenie się w trybie art. 224⁵ 1 *in fine* k.p.c. w przedmiocie postanowienia dowodowego. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy w sposób nieuprawniony zamknął rozprawę i skierował sprawę na naradę celem wydania wyroku, opierając się przy tym na art. 15zzs2 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1842 ze zm.), zgodnie z którym, jeżeli w sprawie rozpoznawanej według k.p.c., postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w całości, sąd może zamknąć rozprawę i wydać orzeczenie na posiedzeniu niejawnym po uprzednim odebraniu od stron lub uczestników postępowania stanowisk na piśmie. Wskazał, że postępowanie dowodowe nie zostało przeprowadzone w całości a Sąd nie odebrał od stron stanowiska na piśmie.

Pozwana Bank Spółka Akcyjna w K. wniosła zażalenie na wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie i zarzuciła naruszenie przepisu postępowania, a mianowicie art. 373 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c., przez nedoręczenie pełnomocnikowi pozwanej apelacji, co uniemożliwiło pozwanej możliwość obrony swoich praw i złożenia odpowiedzi na apelację, a w konsekwencji skutkowało nieważnością postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu zażalenia skarżąca stwierdziła, że na skutek nedoręczenia odpisu apelacji pozbawiona została możliwości zajęcia stanowiska i złożenia odpowiedzi na apelację.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podnoszona przez skarżącą nieważność postępowania nie zachodzi w niniejszej sprawie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy strona procesu, wbrew swej woli, zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1961 r., 3 CR 953/60, LEX nr 1633604; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 stycznia 1999 r., II PR 371/65, OSNCP 1966 nr 10, poz. 172; z dnia 27 maja 1999 r., II CKN 318/98, LEX nr 319621). Jest tak, gdy w wyniku wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, strona np. nie mogła - wbrew swej woli - brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSPIKA 1975 z. 3, poz. 66; z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, LEX nr 36068; z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000 nr 12, poz. 220; z dnia 10 lipca 2002 r., II CKN 822/00; LEX nr 55519; z dnia 28 listopada 2002 r., II CKN 399/01, LEX nr 196607; z dnia 22 maja 2014 r., IV CSK 545/13, LEX nr 1483413). Znaczy to tyle, że nieważność postępowania występuje wtedy, gdy strona postępowania wbrew swej woli zostanie faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części. Stwierdzenie, czy taki stan nastąpił, wymaga zatem rozważenia, czy w konkretnej sprawie nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, czy uchybienie to miało wpływ na możliwość działania strony oraz, czy pomimo zaistnienia tych dwóch przesłanek, strona mogła bronić swoich praw. Tylko przy kumulatywnym spełnieniu tych wszystkich przesłanek można mówić o skutkującym nieważnością postępowania pozbawieniu strony możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Dlatego nie każde naruszenie przepisów proceduralnych może być w ten sposób traktowane (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 316/13, LEX nr 1511811; z dnia 1 marca 2018 r., III PK 19/17, LEX nr 2496285; z dnia 8 stycznia 2020 r., II UK 199/18, LEX nr 3220794).

Omawiana nieważność zachodzi zatem tylko wtedy, gdy z powodu niedoręczenia odpisu apelacji strona nie mogła na danym etapie postępowania podjąć czynności procesowych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia

2011 r., I CSK 274/11, LEX nr 1131114), a stan taki nie ulegnie zmianie przed wydaniem orzeczenia kończącego sprawę w danej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2007 r., II CSK 107/07, LEX nr 611405). Natomiast niedoręczenie odpisu apelacji nie wywoła takiego skutku wówczas, gdy np. strona otrzymała zawiadomienie o rozprawie apelacyjnej, a więc dowiedziała się o złożeniu środka odwoławczego, mogła się z nim zapoznać lub wnosić o doręczenie jego odpisu, by podjąć obronę swoich praw w postępowaniu apelacyjnym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2005 r., V CSK 69/05, LEX nr 515428). Tym samym brak właściwego doręczenia apelacji nie eliminuje procesowej możliwości podjęcia obrony prawnej w postępowaniu apelacyjnym w postaci złożenia odpowiedzi na apelację w ustawowym terminie, jeśli stronie znane jest stanowisko drugiej strony oraz sposób obrony (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2016 r., II CNP 11/16, LEX nr 2241379).

W niniejszej sprawie pełnomocnik pozwanej - adwokat R. W. udzielił w dniu 6 marca 2023 r. pełnomocnictwa substytucyjnego radcy prawnemu S. Ł. (k-565 – pełnomocnictwo substytucyjne), która z kolei upoważniła w tym samym dniu aplikanta K. K. do sporządzania i podpisywania pism oraz zastępowania jej w sprawie w XXI Pa 214/21 (k-566). Aplikant K. K. wykonała fotokopię całości akt wyżej wymienionej sprawy (k-564), a więc także i apelacji strony powodowej oraz jej uzupełnienia, które znajdują się na kartach od 510 do 542 akt niniejszej sprawy. Zważywszy na to, że wyrok przed Sądem Okręgowym zapadł 18 marca 2024 r., pełnomocnik strony miał możliwość zajęcia stanowiska odnośnie do zarzutów apelacyjnych i obrony swoich praw, stąd też nie zachodzi w sprawie nieważność postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygnie Sąd wydający orzeczenie kończące postępowanie w sprawie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2023 r., III CZ 473/22, LEX nr 3630714).

[SOP]

[a.ł.]

